

consello de redacción

A Unión Mundial para a Natureza (UICN) é a maior alianza internacional. A seu obxectivo é influenciar, alentar e axudar aos pobos de todo o mundo a conservar a integridade e diversidade da natureza, e a asegurar que calquera uso dous recursos naturais sexa equitativo e ecoloxicamente sostíbel.

A UICN naceu non ano 1948 baixo o nome de Unión Internacional para a conservación da Natureza e vos Recursos Naturais, pero na Asemblea Xeral de 1990, en Australia, acortou ou nome, pasando a denominarse Unión Mundial para a Natureza.

Hoxe en día a súa estrutura susténtase en tres piares fundamentais:

1º. **Membros:** Agrupa máis de 1.000 organizacións en máis de 140 países..

2º. **Comisións:** Existen 6 comisións, nas que se integran máis de 10.000 persoas en máis de 182 países.

3º. **Secretaría:** É o corpo técnico e administrativo.

En 1996, a UICN publicou un volume informativo de follas substituíbles adicado á situación de moitos animais. As follas vermellas corresponden ás especies realmente ameazadas; ás verdes refírense ás que estiveron anteriormente en perigo, pero que se recuperaron e que xa non se consideran ameazadas.

Por desgraza, o libro conta con moi poucas páxinas verdes e ás vermellas continúan aumentando.

Ana Acuña
Edurne Pérez
Elba Souto
Fernando Castro
Joaquín Vila
Jorge Pérez
Lara Martínez
Mariel Formoso
Marina Alfonsín
Marina López
Marta Couce
Marta Mascareñas
Marta Morato
Natalia Amorío
Rafael Juanatey
Sofía Mascareñas

A BIODIVERSIDADE AMEAZADA

ANIMAIS EN PERIGO DE EXTINCIÓN

Hai máis de cinco décadas que os naturalistas comezaron a empregar o concepto da "extinción" e este empezou facéndose cada vez máis popular para designar un fenómeno que a actividade humana estaba provocando en todo o planeta: a desaparición de especies da flora e a fauna silvestres.

En termos biolóxicos, considérase a extinción coma un fenómeno completamente natural resultado dun proceso do que unha especie se orixina a partir de outra- a que se extingue-, o cal ocorre xeralmente no lapso de varios miles ou varios centos de anos. Tamén desapareceron aquelas especies que non lograron adaptarse aos cambios que ocorren no seu o cal aconteceu de forma de forma natural e, na maioría dos casos, longos períodos de tempo.

Considérase que unha especie está en perigo de extinción cando o seu número é tan reducido ou o seu hábitat natural é tan pequeno que probablemente desaparecerá se non se lle presta unha especial protección. O feito de que moitas especies a encontren en perigo de extinción débese a distintos motivos, pero case todos están directo ou indirectamente relacionados co home ou co progreso.

Entre outros, cabe destacar os seguintes:

- * **Envenenamento do medio:** herbicidas, insecticidas...
- * **Caza incontrolada:** para conseguir trofeos ou con fins comerciais.
- * **Perda de hábitats:** incendios, deforestación, expansión agrícola-gandeira, especies invasoras...
- * **Diminución dous niveis de poboación**
- * **Cambio climático.**

PESTICIDAS E VELENOS

O uso de pesticidas e venenos é unha grande ameaza para a natureza na Unión Europea.

Para que isto non suceda, varios técnicos propoñeron unha Estratexia Nacional que coordina ás accións desenvoltas en sitios afectados por venenos.

Unha das accións é un proxecto chamado Interreg entre España e Portugal que ofrecen ferramentas para impedir que actúen os humanos sobre a fauna nin que boten venenos na natureza.

Este proxecto buscará axudas e solucións nos gobernos, Estados, municipios, organizacións agrícolas e forestais, e en outras moitas asociacións.

Os obxectivos que a queren conseguir é os seguintes:

Obxectivo 1:

Información e mellora do coñecemento.

Coñecer, localizar e actualizar vos casos de envenenamento das especies en perigo de extinción.

Elaborar un mapa de zoas de resgo, concretando ás áreas de maior mortalidade por envenenamento.

Manter informados aos órganos xenerais de coordinación como: a policía autonómica, SEPRONA e aos grupos de traballo dos casos de envenenamento.

Obxectivo 2:

Prevenção e disuasión.

Apoiar proxectos de axuda ao desenrolo sostíbel en distintos países, que contribuirían a reducir ou limitar o uso de venenos non seu medio rural.

Realizar campañas a nivel de estado e autonómico de información e sensibilización para conseguir ou máximo rexeitamento social ao uso ilegal de veneno.

Impulsar mecanismos de colaboración e

apoyo aos actos da ONG neste campo, en especial ás de concienciación e integración da sociedade.

Obxectivo 3:

Persecución do delito.

Contratar un equipo de persoas que recollan os requerimentos que se necesitan para poder realizar un estudo nos casos de envenenamento.

Mellorar ás asociacións de forma que poidan achegar medios de axuda e medios de

recuperación do medio natural, onde a comprobe ou uso de veneno, para reparar ou dano inflixido á fauna.

Elaborar informes sobre a situación e a evolución do problema dous venenos. Informar sobre os actos que afecten ao tema dos venenos.

En resumo, hai que deixar de botar venenos na fauna e na flora, porque, se non, podemos rematar con ambas as dúas.

O CONTROL DA CAZA

Para controlar a caza existe un dereito de caza, un conxunto de disposicións e normativas legais que regula en cada Estado a actividade cinexética (actividades dá caza).

Por ser unha actividade que sofre certos riscos, para cazar a maioría dous países esixen unha licenza.

A caza clasifícase en Caza Maior (xabaríns, lobos, cervos, corzos, gamos, osos, etc) e Caza Menor (todos os que non son de caza maior. Coellos, lebres, perdices, pombas, etc...).

A lexislación de caza a miúdo contén numerosas disposicións destinadas a

protexer ás especies animais, regulando prohibición de cazar en determinadas circunstancias. O incumprimento de simples prohibicións pode supor, mesmo, a comisión dun delito e a imposición de sancións penais.

A lexislación de caza permite capturar a moitas especies sen que iso afecte aos seus niveis de poboación e mesmo pode contribuir ou control das especies que a volveron moi abundantes na rexión que habitan.

Sen embargo, a caza furtiva ou tráfico ilegal de plumas, corzos, marfil e peles levou a moitas especies a piques da extinción.

ESPECIES INVASORAS

Ao falar de especies invasoras referímonos ao comportamento dunha especie nun hábitat estraño, chegando a alterar ou funcionamento de ecosistemas de miles de quilómetros.

Nun mundo globalizado coma ou noso, a invasión dúas ecosistemas por especies

estranxeiras é unha das principais ameazas da biodiversidade.

Ás especies invasoras presentan, a miúdo, unha serie de trazos característicos que, en principio, deberían poñernos alerta sobre o perigo que suporía introducilas noutros lugares.

Ás especies invasoras adoitan ser oportunistas e adaptables, duras e resistentes e, ás veces, medran nos cada vez máis frecuentes ecosistemas contaminados polo home, reproducéndose con gran facilidade e acostuman a ser agresivas e voraces.

Veza máis un importantísimo problema ecolóxico.

ESPECIES ALÓCTONAS EN GALICIA

As especies invasoras son, xunto ca destrución do hábitat, a principal causa de desaparición de moitas plantas e animais. Debido a que depredan ás autóctonas, compiten polo alimento e polo territorio, híbranse e transmiten enfermidades.

Na actualidade en Galiza a Consellería de Medio Ambiente está elaborando un catálogo de especies animais e vexetais alóctonas e estudando un plan de acción para protexer as especies autóctonas.

Nos últimos anos, en Galiza foron liberados de forma accidental ou deliberada moitos **visóns americanos**. Unha vez asentados nun territorio, depredan un amplo abano de especies, moitas delas en perigo de extinción, desprazando a outras especies autóctonas, como por exemplo o visón europeo ou a lontra.

O **Xenostrobus Securis**, é un mexilón de orixe neocelandesa que foi localizado hai poucos anos na Ría de Vigo. Pode fixarse sobre calquera superficie: rochas, area, fango... Ten gran capacidade de reprodución e adáptase con facilidade a augas de distinta salinidade, de xeito que é un perigoso competidor do mexilón galego.

O **cangrexo americano** é un crustáceo procedente das augas do río Mississippi que foi introducido en España en 1974 para repoboar os nosos ríos e pouco e pouco está provocando a extinción da especie autóctona. En Galiza foi observado en gran cantidade de lugares coma o encoro de Cecebre, Sabón, Mandeo, Alcaíán...

Polo que respecta ás árbores e plantas invasoras no territorio galego, cabe destacar: o **eucalipto**, procedente de Australia, que é de crecemento rápido e que provoca o empobrecemento do solo; a falsa acacia, introducida no século XVII, tamén é de crecemento rápido e moi lonxevo; a unlla de gato, procedente de África do Sur, coloniza as nosas litorais; etc.

O eucalipto

O eucalipto azul é orixinario de Australia e Tasmania, chegou a Galicia da man de Frei Rosendo Salvado a mediados do século XIX. É unha árbore cunha raíz moi poderosa, ten un rapidísimo crecemento, tamén ten que vivir en terras cálidas e pode chegar a ter un gran tamaño.

O eucalipto azul é unha árbore polémica ten moitos defensores e moitos detractores. Os que o defenden din que ten moitos usos na construción, na industria do papel, as súas follas son olorosas e que axudan a curar enfermidades respiratorias, tamén as súas follas teñen unha substancia chamada Éteróxido que a usan para facer medicinas pero tamén ten un gran poder de rexenerarse despois dun incendio.

Os seus detractores din que invade moito espazo e non deixa xa crecer outros vexetais por que desprende unha toxina.

Sen dúbida, Galicia é o paraíso do eucalipto!

ANIMAIS EN PERIGO DE EXTINCIÓN

Uⁿha das causas da extinción é a perda de hábitats, e algunhas das causas desta perda son: a man do home e a falta de comida. A man do home tala árbores, converte os bosques en cidades, queima bosques, caza a comida dos animais e caza os animais. É en definitiva o causante da perda de biodiversidade.

Os carnívoros máis grandes do planeta, os reis do bosque, están desaparecendo:

Na actualidade, segundo a Fundación Oso Pardo, existen tres poboacións na península ibérica, dúas na cordilleira Cantábrica e a outra nos Pirineos.

Tamén a súa familia atópase afectada polo home aínda que o oso Grizzly non esta exactamente en perigo de extinción senón que se atopa ameazado. Son os osos máis grandes do planeta, poden chegar aos 2,10 m. Este fenómeno natural só habita no noroeste de Estados Unidos e Canada.

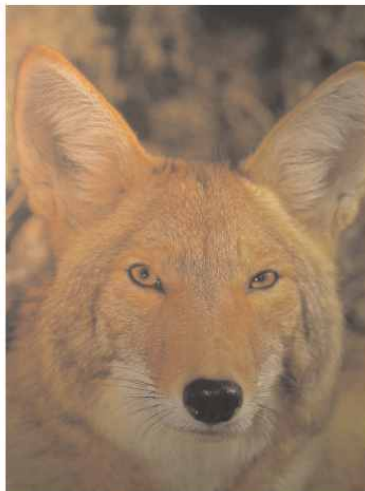
En cambio o tímido oso panda xigante soe ser evocado como a icona dos animais en extinción. O oso panda é un animal orixinario de China sendo descuberto no ano 1869.

En perigo de extinción están moitos animais da fauna ibérica, e moitos deles para preservar a súa vida teñen que estar en cautividade, lonxe do seu habitat natural.

O LOBO, noutras épocas axudou ó home na caza e a coidar os seus rabaños, despois de ser domesticado.

Os lobos que quedaron en estado salvaxe foron moi perseguidos polo home que case conseguiu exterminalo. Hoxe, o lobo desapareceu de moitas zoas da península e só se pode ver nalgúns reductos naturais como a Reserva Natural de Muniellos, En Asturias.

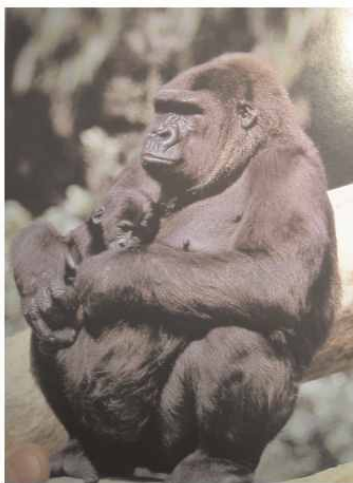
O LINCE IBERICO, tamén está en perigo de extinción. No último censo contáronse douscentos exemplares que viven en poboacións moi dispersas e cós seus territorios moi fraccionados polo home. En Europa só hai dous tipos de lince: o Boreal e o Europeo. O lince Ibérico é máis pequeno e as súas manchas máis pequenas e máis pronunciadas cás do lince Boreal.

O OSO, que para as primeiras poboacións humanas era moi respectado e incluso un obxecto de culto, encóntrase hoxe en grave perigo de extinción. Suponse que apareceu hai douscentos cincuenta mil anos,

existindo por aquel entóns dúas especies: o oso cavernario que se extinguiu hai miles de anos e o oso pardo que aínda que chegou ata os nosos días está a piques de seguir os pasos do oso cavernario, principalmente pola intervención do home e as súas construcións e repoboacións forestais con especies non autóctonas.

Se queremos seguir vendo a estos e a outros animais, agora en perigo de extinción, debemos concienciar e concienciar a outras persoas, para ver se aportando entre todos o noso graíño de area podemos poñer freo ó descenso da poboación das especies en perigo de extinción.

Outras especies ameazadas

- * Aguia imperial ibérica: quedan unhas 150 parellas.
- * Foca monxe común: quedan menos de 500.
- * Tigre de Siberia: cazado pola pel; quedan arredor de 200.
- * Gorila de Montaña: quedan uns 600 exemplares.
- * Crocodilo do Nilo: cazado pola pel.
- * Oso panda xigante: quedan menos de mil exemplares.
- * Rinoceronte negro: nos anos setenta había 65.000 e agora só hai 2.000.
- * Guacamiao escarlata: importados en grandes cantidades a Estados Unidos.

ASOCIACIÓNS ECOLOXISTAS GALEGAS

Entre todas as asociacións ecoloxistas galegas destaca a Federación Ecoloxista Galega (FEG), que agrupa á maioría de organizacións para a defensa do medio ambiente. Destacamos:

- ADEGA (Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza): Estuda e defende o equilibrio ecolóxico en Galiza. ADEGA é socio colaborador do noso Colexio no Proxecto Comenius.

- SGHN (Sociedade Galega Historia Natural).
- CENMA (Coordinadora para o Estudo dos Mamíferos Mariños).
- CEDENAT (Colectivo Ecolóxico para a Defensa da Natureza).
- ANIDA (Asociación Naturalista para a Defensa e a Investigación das Aves).

- ADENCO (Asociación para a Defensa da Natureza do Condado).
- APDR (Asociación para a Defensa da Ría).
- Grupo Naturalista Hábitat, que traballa na conservación dos ecosistemas galegos máis ameazados.
- ANABAM (Asociación Naturalista do Baixo Miño).

- Amigos da Terra, que traballa na defensa do monte.
- Verduxo, que se adica a protección de animais e plantas.
- Greenpeace: Asociación ecoloxista internacional con presenza en Galiza.

...

O sistema Solar está formado por unha estrela central, o Sol, os corpos que lle acompañan e o espazo que se atopa entre eles.

O Sol é unha enorme bóla de hidróxeno e helio, con mínimas proporcións de outros compoñentes. O seu diámetro é 109 veces máis grande ca Terra, e 333 mil veces máis masivo.

Hai oito planetas que xiran ao redor do Sol: Mercurio, Venus, a Terra, Marte, Xúpiter, Saturno, Urano e Neptuno. A Terra é o noso planeta e ten un satélite, a Lúa.

Algúns planetas teñen satélites, outros non.

Os asteroides son rochas máis pequenas que tamén xiran, a maioría entre Marte e Xúpiter. Ademais, están os cometas que se achegan e se alonxan moito do Sol.

Ás veces chega á Terra un anaco de materia extraterrestre. A maioría préndese e desintégrose cando entran na atmosfera: Son os meteoritos.

Dende sempre, os humanos miran ao ceo. Hai 300 anos inventaron os telescopios. Pero a auténtica exploración do espazo non comezou ata a segunda metade do século XX.

A partir dese intre lanzáronse moitísimas naves. Os astronautas paseáronse pola Lúa. Vehículos equipados con instrumentos visitaron algúns planetas e atravesaron o Sistema Solar. Máis aló, a estrela que se atopa máis preto é Alfa Centauro. A súa luz tarda 4,3 anos en chegar ata aquí. Ela e o Sol son só dous entre

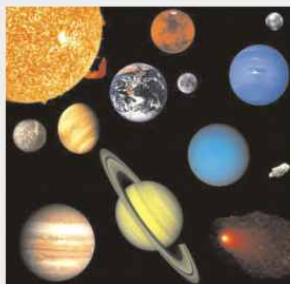
os 200 billóns de estrelas que forman a Vía Láctea, a nosa Galaxia.

Hai millóns de galaxias que a moven polo espazo intergaláctico. Entre todas elas forman o Universo, cuxos límites aínda non coñecemos. Pero os astrónomos continúan investigando...

Os científicos creen que o Sistema Solar se formou dunha nube de hidróxeno e helio gasoso que rotaba.

Debido a que a nube estaba xirando, aplanouse en forma de disco, como lle ocorre a unha pelota de masa de pizza que se aplanou cando é lanzada xirando polos aires. Os planetas e o Sol comezaron a formar despois que a nube se aplanou en forma de disco.

A medida que a nube se aplanou, o material gasoso que se atopaba dentro viuse forzado a transformarse en sólido.

Estas pequenas partículas de material sólido eran suaves e pegñosas, similar á plastilina, e cada vez que chocaban entre a íanse unindo ata formar pelotas de material sólido cada vez máis grandes. De vez en cando, só uns cantos anacos desta material permaneceron non Sistema Solar en formación, e a converteron non núcleo dous "protoplanetas".

2036: o asteroide APOFIS

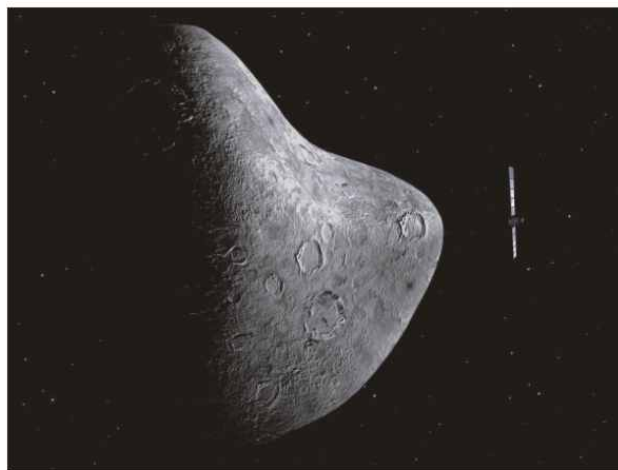

pode desencadear un "annus horribilis"

En xuño de 2004, uns astrónomos do Observatorio de Kitt Peak en Arizona descubriron un asteroide, duns 300 metros de lonxitude, ao que se lle asignou o nome provisional de "2004 MN4"; que máis adiante sería bautizado co nome de "Apofis".

O 13 de abril de 2029, Apofis pasará a 36.350 km da Terra, tan preto que será visible a simple vista coma un punto en movemento. Segundo recentes estimacións a rocha posúe unha masa de 46 millóns de toneladas e ten un poder de impacto equivalente a 60.000 bombas atómicas tipo Hiroshima.

As posibilidades dun impacto na década de 2030 son de 1/8000, aproximadamente; sendo o escenario máis probable de impacto, en 2036, fronte as costas norteamericanas do Pacífico, e co potencial de xerar un gran tsunami que podería arrasar o sur de California.

Apofis é o nome grego dado ó demo exipcio Apep, o inimigo da luz e da orde, unha personificación do mal e do caos. Representado coma unha xigantesca serpe, Apofis atacou ó deus do sol Ra cando este seguía o seu camiño a través do sub-mundo exipcio durante as horas da noite. Criáse que os eclipses solares eran uns escasos intentos diurnos de Apep para engulir a Ra, o que sempre conseguía escapar do ventre da serpe.

